

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PIEKTĀ NODAĻA

LIETA “ZELČS pret LATVIJU”

(Iesniegums Nr.65367/16)

SPRIEDUMS

5.panta 1.punkts • Brīvības atņemšana • Administratīvā aizturēšana policijas automašīnā mazāk par divām stundām, lai sagatavotu administratīvā pārkāpuma protokolu • Juridiskā pamata aizturēšanai neparedzamība
6.panta 1.punkts (krimināltiesības) un 6.panta 3.punkta d) apakšpunkts • Nespēja izvaicāt noteiktus lieciniekus tiesvedības apelācijas instances tiesā laikā • Kopējais procesa taisnīgums netiek ietekmēts

STRASBŪRA

2020.gada 20.februāris

GALĪGS
20/06/2020

Šis spriedums saskaņā ar Konvencijas 44.panta 2.punktu ir stājies spēkā. Tajā var tikt izdarītas redakcionālas izmaiņas.

Lietā “Zelčs pret Latviju”

Eiropas Cilvēktiesību tiesa (Piektā nodaļa) sanākusi kā Palāta šādā sastāvā:

Síofra O’Leary, priekšsēdētāja,
Gabriele Kucsko-Stadlmayer,
Ganna Yudkivska,
André Potocki,
Mārtiņš Mits,
Lado Chanturia,
Anja Seibert-Fohr, tiesneši,

un *Milan Blaško*, nodaļas sekretāra vietnieks,
pēc apspriešanās slēgtā sēdē 2020.gada 28.janvārī,
pasludina šādu spriedumu, kas pieņemts šajā datumā:

TIESVEDĪBA

1. Lietas pamatā ir iesniegums (Nr.65367/16), kuru atbilstoši Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (“Konvencija”) 34.pantam 2016.gada 11.novembrī Tiesā pret Latvijas Republiku iesniedza Latvijas pilsonis Ringolds Zelčs (“iesniedzējs”).

2. Iesniedzēju pārstāvēja Ā. Stoks, Rīgā praktizējošs advokāts. Latvijas valdību (“Valdība”) pārstāvēja tās pārstāve K. Līce.

3. Iesniedzējs apgalvoja, ka viņa aizturēšana policijas automašīnā 2015.gada 20.novembrī ir bijusi nelikumīga un ka viņam nebija pietiekamas iespējas izvaicāt policijas darbiniekus administratīvā pārkāpuma procesā pret viņu, tādējādi pārkāpjot Konvencijas 5.panta 1.punktu un 6.panta 1.punktu un 3.punkta d) apakšpunktu.

4. 2017.gada 5.jūlijā Valdībai tika nosūtīts iesniegums apsvērumu sniegšanai.

FAKTI

I. LIETAS APSTĀKĻI

5. Iesniedzējs ir dzimis 1971.gadā un dzīvo Rīgā.

A. 2015.gada 20.novembra satiksmes negadījums

1. Fakti, par kuriem nav strīda

6. 2015.gada 20.novembrī plkst.20.46 policija administratīvi aizturēja iesniedzēju. Viņu ievietoja policijas automašīnā.

7. Policija sagatavoja šādus protokolus:

1) administratīvās aizturēšanas protokolu, tajā norādot, ka iesniedzējs ir aizturēts, lai atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (“Kodekss”) 149.¹⁵ pantam sagatavotu administratīvā pārkāpuma protokolu;

2) administratīvā pārkāpuma protokolu, tajā norādot, ka iesniedzējs ir pārkāpis Kodeksa 149.¹⁵ panta trešo daļu, vadot automašīnu atpakaļgaitā alkohola reibumā (protokols Nr.PC082928); un

3) vēl vienu administratīvā pārkāpuma protokolu, tajā norādot, ka iesniedzējs ir pārkāpis Kodeksa 149.⁴ panta četrpadsmito daļu, vadot automašīnu atpakaļgaitā un izraisot satiksmes negadījumu (protokols Nr.PC082973).

8. Iesniedzējs nepiekrita abiem administratīvā pārkāpuma protokolam un sniedza rakstisku paskaidrojumu, kas tika pievienots pirmajam protokolam. Viņš apgalvoja, ka brīdī, kad notika satiksmes negadījums, vadītāja sēdekļi atradās viņa sieva I.Z.

9. Mazāk nekā divas stundas vēlāk, plkst.22.24, iesniedzēju atbrīvoja.

2. Fakti, par kuriem starp pusēm ir strīds

10. Valdība apgalvoja, ka 2015.gada 20.novembrī Valsts policijas darbinieki N.S., E.P. un R.S. saņēma informāciju par satiksmes negadījumu kādas dzīvojamās ēkas autostāvvietā Rīgā, kurā viens no vadītājiem, iespējams, atradās alkohola reibumā. Ierodoties notikuma vietā, policijas darbinieki konstatēja, ka iesniedzējam piederošā automašīna *Mazda* bija sadūrusies ar citu automašīnu *Mercedes Benz*, kas piederēja J.Č. Tajā brīdī notikuma vietā bija tikai iesniedzējs, J.Č. un viņas vīrs S.H.

11. Sākotnējos paskaidrojumus policijas darbinieki no personām, kuras bija klāt. J.Č. apgalvoja, ka automašīnu *Mazda* vadīja iesniedzējs, jo viņa redzēja, ka viņš izkāpa no automašīnas vadītāja puses, bet iesniedzēja sieva I.Z. un viņu bērns atradās pasažiera sēdekļi. Pēc notikuma J.Č. vīrs S.H. atnāca līdz notikuma vietai un runāja ar iesniedzēju. Policiju izsauca S.H., jo viņš sajuta alkohola smaku iesniedzēja izelpā.

12. Policijas darbinieki bija lūguši iesniedzēju iesēsties policijas automašīnā, lai veiktu alkohola koncentrācijas izelpā pārbaudi. Rezultāti liecināja par lielu alkohola klātbūtni (1,4720 ‰). Pēc tam policijas darbinieki sagatavoja divus administratīvā pārkāpuma protokolus: vienu par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola reibumā un otru par izraisīto satiksmes negadījumu (skat. 7.rindkopu iepriekš). Abi protokoli pamatoti ar J.Č. paskaidrojumiem. Iesniedzējs iepazinās ar šiem protokoliem, pēc tam viņš parakstīja protokolu par braukšanu alkohola reibumā, tomēr neparakstīja protokolu par izraisīto satiksmes negadījumu.

13. Iesniedzējs apgalvoja, ka tovarar viņš nevadīja satiksmes negadījumā iesaistīto automašīnu. Pēc tam, kad viņš bija iegādājies dažus pārtikas produktus tuvējā veikalā, iesniedzējs ar savu sievu un abu divgadīgo meitu pa ceļam uz mājām apstājās pie mašīnas, lai paņemtu no tās instrumentus. Esot sācis smidzināt, un viņi esot nolēmuši palikt automašīnā. Tā kā viņš bija lietojis alkoholu, viņš sēdēja pasažiera sēdekļi, turot klēpī meitu. Viņa sieva sēdēja vadītāja sēdekļi. Aptuveni 10 minūtes vēlāk, pazeminoties gaisa temperatūrai, I.Z. palūdza iesniedzēju iedot automašīnas atslēgas, lai ieslēgtu sildītājus. Kad I.Z. iedarbināja dzinēju, automašīna pēkšņi sāka kustēties atpakaļgaitā, jo pārnēsūmkārba bija atstāta atpakaļgaitas pozīcijā. Viņiem notika neliels satiksmes negadījums ar J.Č. vadīto automašīnu. Tas notika ap plkst.20.00.

14. Iesniedzējs ātri izkāpa no automašīnas. Viņa sieva, turot meitu, sekoja viņam. Starp J.Č. un I.Z. izcēlās strīds, un tad I.Z. nolēma doties mājās, lai noliktu gulēt meitu un pēc tam atgrieztos atpakaļ. Iesniedzējs tāpat kā J.Č. palika notikuma vietā. J.Č. piezvanīja savam vīram S.H., kurš ieradās dažas minūtes vēlāk. Starp Iesniedzēju un S.H. izcēlās strīds par remonta izmaksām; S.H. izsauca policiju. Iesniedzējs nemēģināja pamest notikuma vietu; tā vietā viņš gaidīja, kad atnāks viņa sieva, lai sniegtu paskaidrojumus policijai.

15. Aptuveni plkst.20.45 notikuma vietā ieradās policija. Viņam par pārsteigumu, iesniedzējs tika administratīvi aizturēts, ievietots policijas automašīnā, un viņam lika veikt alkohola koncentrācijas izelpā testu. Pēc tam uz notikuma vietu atnāca iesniedzēja sieva. Viņa vēlējās sniegt paskaidrojumus policijas darbiniekam E.P., bet viņš atteicās tos pieņemt. Plkst.21.05 policijas darbinieks sagatavoja pirmo protokolu par braukšanu alkohola reibumā. Plkst.21.30 policijas darbinieks R.S. sagatavoja otro protokolu par izraisīto satiksmes negadījumu. Abi protokoli atsaucās uz J.Č. paskaidrojumiem, tomēr nevienam no tiem viņas paskaidrojumi netika pievienoti. Iesniedzējs lūdza parādīt J.Č. paskaidrojumus; šis lūgums tika noraidīts. Viņš parakstīja abus protokolus, bet nepiekrita to saturam. Savos paskaidrojumos viņš apgalvoja, ka satiksmes negadījuma laikā vadītāja vietā atradās viņa sieva.

16. 2015.gada 25.novembrī iesniedzējs iepazinās ar lietas materiāliem un bija pārsteigts par to, ka lietas materiālos tika iekļauti J.Č. un S.H. rakstveida paskaidrojumi, kas tika datēti ar 2015.gada 20.novembri un it kā sastādīti notikuma vietā. Viņš secināja, ka šie paskaidrojumi bija viltoti.

B. Tiesvedība nacionālajās tiesās

17. 2015.gada 25.novembrī Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa (“rajona tiesa”) uzsāka administratīvā pārkāpuma lietvedību par braukšanu alkohola reibumā. Iesniedzējs vainu neatzina un liecināja, ka tovakar viņš automašīnu nevadīja; satiksmes negadījuma brīdī vadītāja sēdeklī atradās viņa sieva. Tiesas sēde tika atlikta, lai uzaicinātu kā lieciniekus J.Č., viņas vīru S.H. un policijas darbinieku N.S. Tika arī apmierināts iesniedzēja lūgums uzaicināt kā liecinieci viņa sievu I.Z.

18. 2016.gada 11.janvārī notika vēl viena tiesas sēde. Tajā piedalījās visas uzaicinātās personas, izņemot S.H. Sēdē J.Č. sniedza īsu liecību par to, ka iesniedzējs bija izkāpis ārā no automašīnas no vadītāja puses, tomēr todien viņa nevarēja sniegt pilnīgākas liecības. Iesniedzēja sieva I.Z. liecināja, ka satiksmes negadījuma brīdī viņa atradās vadītāja sēdeklī. Viņai nebija vadītāja apliecības. Viņa esot vēlējusies sniegt paskaidrojumus, bet viņai neļāva to izdarīt. Policijas darbinieks N.S. liecināja, ka viņš sagatavoja ziņojumu par satiksmes negadījumu, taču ne administratīvā pārkāpuma protokolus, kā arī pieņēma paskaidrojumus no J.Č. un S.H. Iesniedzējs esot noliedzis, ka viņš bija transportlīdzekļa vadītājs, bet neteica, kurš to vadīja. Iesniedzēja paskaidrojumus pieņēma N.S. kolēģis. Tiesas sēde tika atlikta, lai

pēc iesniedzēja lūguma uzaicinātu J.Č. un S.H., kā arī pēc otras puses lūguma – policijas darbinieku E.P.

19. 2016.gada 25.janvārī notika vēl viena tiesas sēde. J.Č. un viņas vīrs S.H. neieradās. Policijas darbinieks E.P. liecināja, ka viņš sagatavoja administratīvā pārkāpuma protokolu par braukšanu alkohola reibumā un pieņēma iesniedzēja paskaidrojumus. Iesniedzējs esot policijas darbiniekam E.P. sniedzis pretrunīgus skaidrojumus par satiksmes negadījumu. Pirmkārt, viņš norādīja, ka automašīnu vadīja viņa sieva, kas bija nobijusies un atstāja notikuma vietu. Otrkārt, viņš teica, ka esot mācījis savu sievu vadīt automašīnu; viņai nebija vadītāja apliecības. Neviens nebija stādījis priekšā policijas darbiniekam E.P. kā automašīnas *Mazda* vadītājs. Tiesas sēde tika atlikta, lai pēc abu pušu lūguma uzaicinātu J.Č. un viņas vīru kā lieciniekus.

20. 2016.gada 5.februārī rajona tiesa uzklausa J.Č. un viņas vīra S.H. liecības. J.Č. liecināja, ka iesniedzējs izkāpis no automašīnas vadītāja puses, savukārt viņa sieva un abu meita nedaudz vēlāk izkāpa no pasažiera puses. Nākamajā dienā policijas darbinieki ieradās pie viņiem mājās, jo nebija pieņēmuši paskaidrojumus no viņas vīra. S.H. liecināja, ka sākotnēji iesniedzējs atzina, ka bija izraisījis satiksmes negadījumu; abas puses esot bijušas gatavas sagatavot saskaņoto paziņojumu par negadījumu. Pēc tam viņš esot sajutis iesniedzēja izelpā alkohola smaku un izsaucis policiju. Nākamajā dienā policijas darbinieki ieradās pie viņiem mājās un vaicāja par kaut ko, ko viņš vairs neatcerējās. Uzklusot šos apgalvojumus, rajona tiesa uzdeva jautājumu, vai pusēm ir kādi papildu lūgumi. Tiesa arī jautāja, vai puses piekrīt pabeigt lietas izskatīšanu pēc būtības. Nekādi iebildumi netika izteikti.

21. Tiesu debatēs iesniedzējs uzskatīja par aizdomīgu, ka J.Č. un S.H. paskaidrojumi nebija pievienoti nevienam no administratīvā pārkāpuma protokoliem. Iespējams, tie netika sniegti notikuma vietā un tika noformēti tikai nākamajā dienā. Viņaprāt, tas nebija pieņemami. Iesniedzējs secināja, ka administratīvā pārkāpuma protokoli tika sastādīti, pamatojoties uz policijas darbinieku pieņēmumiem, kas bija subjektīvi. Subjektīvie pieņēmumi arī bija par iemeslu viņa aizturēšanai. J.Č. paskaidrojumi tika noformēti vēlāk, pamatojoties uz šiem protokoliem. Iesniedzēja lūgums pieņemt viņa sievas paskaidrojumus notikuma vietā tika noraidīts, un tādējādi tika pārkāptas viņa tiesības uz aizstāvību.

22. 2016.gada 8.februārī rajona tiesa konstatēja, ka iesniedzējs ir izdarījis pārkāpumu, kas paredzēts Kodeksa 149.¹⁵ panta trešajā daļā. Administratīvā pārkāpuma protokols saturēja visu nepieciešamo informāciju, iesniedzējs varēja saprast, par kādiem pārkāpumiem iestājās viņa administratīvā atbildība. Tādējādi viņš varēja īstenot savas aizstāvības tiesības. Rajona tiesa nosprieda, ka policijas darbinieki saņēma sākotnējos paskaidrojumus, kuri norādīja uz to, ka automašīnas vadītājs bija iesniedzējs. Tādējādi protokoli tika sagatavoti, pamatojoties uz šo informāciju. Rajona tiesa noraidīja iesniedzēja apgalvojumu, ka J.Č. paskaidrojumi netika noformēti notikuma vietā. Lai nodibinātu iesniedzēja administratīvo atbildību, rajona tiesa atsaucās uz J.Č. un S.H., kā arī abu policijas darbinieku liecībām. Tā uzskatīja, ka iesniedzēja un viņa sievas liecības nav ticamas. Rajona tiesa

piemēroja iesniedzējam šādus sodus: administratīvo arestu uz 5 diennaktīm; naudas sodu 850 eiro (EUR) apmērā; liegumu vadīt transportlīdzekļus uz diviem gadiem un liegumu iegūt vadītāja apliecību atpūtas kuģu (laivu) vadīšanai uz diviem gadiem. Viņam bija jāatlīdzina arī izdevumi par alkohola koncentrācijas izelpā testa veikšanu 15,65 EUR apmērā.

23. 2016.gada 1.martā iesniedzējs iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu. Viņš cita starpā apgalvoja, ka viņš tika prettiesiski aizturēts. Nebija bijis pamata aizturēt viņu atbilstoši Kodeksa 252.panta pirmajai daļai, jo administratīvā pārkāpuma protokoli tika sagatavoti notikuma vietā, viņš netika nogādāts uz kādu citu vietu, viņa personība tika noskaidrota, un nebija nepieciešamības pārtraukt administratīvā pārkāpuma norisi. Viņu ievietoja policijas automašīnā bez tiesībām izkāpt no tās vai sazināties ar citiem cilvēkiem. Iesniedzējam bija šaubas par policijas darbinieku, J.Č. un S.H. objektivitāti, jo nākamajā dienā pēc notikuma policijas darbinieki ieradās mājās pie lieciniekiem un šis fakts netika protokolēts. Tādējādi viņu liecības nebija pieņemamas. 2016.gada 19.maijā iesniedzējs papildināja savu apelācijas sūdzību un norādīja iemeslus, kāpēc viņš uzskatīja, ka J.Č., S.H un policijas darbinieku liecības nav ticamas un pieņemamas.

24. 2016.gada 11.martā Rīgas apgabaltiesa (“apgabaltiesa”) uzsāka apelācijas tiesvedību un paziņoja lietas dalībniekiem, ka lieta tiks izskatīta rakstveida procesā.

25. 2016.gada 7.jūnijā apgabaltiesa atstāja rajona tiesas spriedumu negrozītu un noraidīja iesniedzēja apelācijas sūdzību. Apgabaltiesa nosprieda, ka rajona tiesa ir konstatējusi iesniedzēja administratīvo atbildību, pamatojoties uz savu novērtējumu, kurā tika izskatīti visi lietas materiālos esošie pierādījumi: administratīvā pārkāpuma protokols, protokols un izdruka par alkohola koncentrācijas izelpā testa rezultātiem, administratīvās aizturēšanas protokols, policijas darbinieku N.S. un E.P liecības un iekšējie ziņojumi, J.Č. un S.H. liecības un rakstiskie paskaidrojumi (datēti ar 2015.gada 20.novembri), I.Z. liecības un iesniedzēja paskaidrojumi un liecības. Apgabaltiesa atsaucās uz J.Č. un S.H. rakstveida paskaidrojumiem (datētiem ar 2015.gada 20.novembri), noraidot iesniedzēja apgalvojumu, ka tie netika iekļauti lietas materiālos. Apgabaltiesa noraidīja iesniedzēja apgalvojumu par to, ka policijas darbinieku rīcībā bija konstatējami procesuālie pārkāpumi, norādot, ka:

“Pretēji [iesniedzēja] teiktajam, [apgabaltiesa] nesaskata nekādus procesuālus pārkāpumus policijas darbinieku rīcībā, jo iesniedzēja administratīvās aizturēšanas protokols tika sastādīts saskaņā ar Kodeksa 256.pantu.”

Apgabaltiesa secināja, ka tā “nav konstatējusi nekādus Kodeksa pārkāpumus, kas ļautu [tai] atcelt rajona tiesas spriedumu.”

II. PIEMĒROJAMIE NACIONĀLIE TIESĪBU AKTI

26. Piemērojamās Administratīvo pārkāpumu kodeksa (“Kodekss”) normas, kādas tās bija spēkā notikumu laikā, ir šādas:

149.⁴ panta četrpadsmitā daļa
Vispārīgo ceļu satiksmes noteikumu pārkāpšana

“Par citu šajā kodeksā neminētu ceļu satiksmes noteikumu pārkāpšanu —
izsaka brīdinājumu vai uzliek naudas sodu transportlīdzekļa vadītājam septiņu *euro*
apmērā.”

149.¹⁵ panta trešā daļa
**Transportlīdzekļu vadīšana alkohola reibumā vai narkotisko vai citu apreibinošo
vielu ietekmē**

“Par transportlīdzekļa vadīšanu vai mācīšanu vadīt transportlīdzekli, ja izelpotā gaisa
vai asins pārbaudē konstatētā alkohola koncentrācija asinīs pārsniedz 1,0 promili, bet
nepārsniedz 1,5 promiles, —

uzliek naudas sodu velosipēda un mopēda vadītājam simt divdesmit *euro* apmērā, bet
cita transportlīdzekļa vadītājam piemēro administratīvo arestu no piecām līdz desmit
diennaktīm, uzliek naudas sodu no astoņsimt piecdesmit līdz tūkstoš divsimt *euro* un
atņem transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz diviem gadiem.”

248.panta pirmā un ceturtā daļa
Administratīvā pārkāpuma protokola saturs

“Protokolā par administratīvo pārkāpumu norāda protokola sastādīšanas laiku un
vietu, protokola sastādītāja vārdu, uzvārdu, institūciju, kuru viņš pārstāv, amatu; ziņas
par pārkāpēja personu; administratīvā pārkāpuma izdarīšanas vietu, laiku, pārkāpuma
būtību, normatīvo aktu un normu, kas paredz atbildību par šo pārkāpumu; citas ziņas,
kas nepieciešamas lietas izlemšanai[..]”

“Ja persona, kas izdarījusi pārkāpumu, atsakās parakstīt protokolu, par to protokolā
izdara ierakstu. Personai, kas izdarījusi pārkāpumu, ir tiesības iesniegt protokolam
pievienojamus paskaidrojumus un piezīmes par protokola saturu, kā arī minēt motīvus,
kuru dēļ tā atsakās to parakstīt.”

252.panta pirmā daļa
Pasākumi administratīvo pārkāpumu lietu lietvedības nodrošināšanā

“Šajā kodeksā tieši paredzētajos gadījumos, lai pārtrauktu administratīvos
pārkāpumus, kad izlietoti citi ietekmēšanas līdzekļi, lai noteiktu pārkāpēja personu, lai
sastādītu protokolu par administratīvo pārkāpumu, ja to nevar izdarīt uz vietas un ja
protokola sastādīšana ir obligāta, un lai izpildītu administratīvo pārkāpumu lietās
pieņemtos lēmumus, ir atļauta personas administratīva aizturēšana[..]”

253.panta pirmā daļa
Administratīvā aizturēšana

“Par administratīvo aizturēšanu sastāda protokolu, kurā norāda tā sastādīšanas laiku
un vietu, protokola sastādītāja amatu, uzvārdu, vārdu; ziņas par aizturēto personu;
aizturēšanas laiku un motīvus. Protokolu paraksta amatpersona, kas to sastādījusi, un
aizturētais. Ja aizturētais atsakās parakstīt protokolu, par to izdara ierakstu protokolā.”

254.panta pirmās daļas 1.punkts
Institūcijas (amatpersonas), kurām ir tiesības izdarīt administratīvo aizturēšanu

“Administratīvā kārtā aizturēt personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu,
drīkst tikai institūcijas (amatpersonas), kuras tam pilnvarotas ar likumu, tas ir [..]:

- 1) policijas darbinieki (amatpersonas) — [..] ja pārkāpti satiksmes noteikumi [..].”

255.pants
Administratīvās aizturēšanas termiņi

“[...] aizturēt personu, kura tiek turēta aizdomās par administratīvā pārkāpuma
izdarīšanu, drīkst ne ilgāk kā uz četrām stundām. [...]”

SPRIEDUMS LIETĀ “ZELČS pret LATVIJU”

“Personai, kas bijusi alkoholisko dzērienu, narkotisko vai citu apreibinošo vielu iespaidā, administratīvās aizturēšanas laiku skaita no personas atskurbšanas brīža.”

260. panta otrā daļa

Pie administratīvās atbildības sauktās personas pienākumi un tiesības

“Personai, kuru sauc pie administratīvās atbildības, ir tiesības kā personiski, tā ar aizstāvja palīdzību [...] iepazīties ar visiem lietas materiāliem, izdarīt no tiem izrakstus, norakstus un izgatavot kopijas, piedalīties lietas izskatīšanā, sniegt paskaidrojumus, izteikt lūgumus, kā arī pārsūdzēt lietā pieņemto lēmumu.”

289.⁷ panta sestā daļa

Tiesas sēde [rajona (pilsētas) tiesā]

“Tiesas sēdē administratīvā pārkāpuma lietas dalībniekiem ir tiesības pieteikt noraidījumus un lūgumus, piedalīties pierādījumu pārbaudē un tiesas debatēs, izteikt replikas, kā arī piedalīties citu jautājumu izskatīšanā, kuri radušies administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas gaitā.”

289.²¹ pants no pirmās līdz trešajai daļai

Iztiesāšanas kārtība apelācijas instances tiesā

“Apgabaltiesa apelācijas sūdzību izskata koleģiāli triju tiesnešu sastāvā.

Apelācijas sūdzību izskata rakstveida procesā. Par tās izskatīšanu paziņo lietas dalībniekiem un nosūta viņiem sūdzības norakstu, norādot tiesības divu nedēļu laikā pieteikt noraidījumu tiesas sastāvam vai atsevišķam tiesnesim, iesniegt viedokli par sūdzību un informējot par dienu, kad sūdzība tiks izskatīta rakstveida procesā, un dienu, kad nolēmums būs pieejams tiesas kancelejā.

Tiesa pēc savas iniciatīvas var pieņemt lēmumu par apelācijas sūdzības izskatīšanu tiesas sēdē, par to paziņojot administratīvā pārkāpuma lietas dalībniekiem ne vēlāk kā divas nedēļas pirms paredzētās lietas izskatīšanas.[...]“

27. Kodeksa 256.panta pirmajā līdz ceturtajā daļā, kas bija spēkā lietas notikumu laikā, ir noteikta šāda kārtība, kādā notiek personas aplūkošana un mantu apskate:

“Personas aplūkošanu un mantu apskati var izdarīt tam pilnvarotas Valsts policijas [...] amatpersonas [...].

Personas aplūkošanu var izdarīt ar aplūkojamo personu viena dzimuma amatpersona.

Mantu apskate notiek tās personas klātbūtnē, kuras īpašumā [...] šīs mantas atrodas. [...]

Par personas aplūkošanu un mantu apskati sastāda atsevišķu protokolu vai izdara ierakstu protokolā par administratīvo aizturēšanu.”

28. Kopš 2007.gada 21.jūnija Kodeksa 259.pants, kas paredzēja tiesības iesniegt apelācijas sūdzību par administratīvo aizturēšanu augstākā ranga iestādei vai prokuroram, vairs nav spēkā (skat. *Djundiks pret Latviju*, iesniegums Nr.14920/05, 37.rindkopa, 2014.gada 15.aprīlis).

29. Kopš 2020.gada 1.jūlija Administratīvo pārkāpumu kodekss tiks aizstāts ar jaunu Administratīvās atbildības likumu.

JURIDISKAIS ASPEKTS

I. KONVENCIJAS 5.PANTA 1.PUNKTA IESPĒJAMĀIS PĀRKĀPUMS

30. Iesniedzējs sūdzējās, ka viņa administratīvā aizturēšana 2015.gada 20.novembrī policijas automašīnā bija prettiesiska, un līdž ar to tika pārkāpts Konvencijas 5.panta 1.punkts. Šī panta attiecīgās daļas ir izteiktas šādi:

“1. Ikvienam cilvēkam ir tiesības uz brīvību un personas neaizskaramību. Nevienam nedrīkst atņemt brīvību, izņemot sekojošos gadījumos un likumā noteiktā kārtībā:

[..]

b. ja kāda persona tiek likumīgi arestēta vai aizturēta par nepakļaušanos likumīgam tiesas spriedumam, vai lai nodrošinātu jebkuru likumā paredzētu saistību izpildi;

c. ja kāda persona tiek likumīgi arestēta vai aizturēta ar nolūku nodot viņu kompetentiem juridiskiem orgāniem, balstoties uz pamatotām aizdomām, ka šī persona ir pārkāpusi likumu, vai ja ir pamatots iemesls uzskatīt par nepieciešamu aizkavēt viņu izdarīt likumpārkāpumu vai nepieļaut viņa bēgšanu pēc likumpārkāpuma izdarīšanas;

[..].”

31. Valdība apstrīdēja šo argumentu.

A. Pieņemamība izskatīšanai

1. 5.panta 1.punkta piemērojamība

(a) Pušu apsvērumi

32. Valdība apstrīdēja Konvencijas 5.panta 1.punkta piemērojamību un apgalvoja, ka iesniedzēja ievietošana policijas automašīnā bija viņa pārvietošanās brīvības ierobežojums Konvencijas 4.Protokola 2.panta izpratnē. Viņu palūdza iesēsties policijas automašīnā, lai veiktu procesuālās darbības: veiktu alkohola koncentrācijas izelpā testu un sagatavotu administratīvā pārkāpuma protokolus. Ierobežojumi bija īslaicīgi (viena stunda un 38 minūtes), un iesniedzēju atbrīvoja tūlīt pēc nepieciešamo procedūru pabeigšanas. Valdība nošķīra šo lietu no pirmā iesniedzēja situācijas lietā *Čamans un Timofejeva pret Latviju*, iesniegums Nr.42906/12, 2016.gada 28.aprīlis.

33. Iesniedzējs apgalvoja, ka viņam tika atņemta brīvība. Viņu pazemojošā veidā bija iegrūduši policijas automašīnā, pielietojot fizisku spēku. Viņam neļāva nekādā veidā sazināties ar ārpusauli, tostarp ar tuviniekiem pa tālruni, vai informēt kādu par situāciju, kurā viņš atradās. Policijas darbinieks E.P. viņu stingri uzraudzīja, neļaujot viņam atstāt policijas automašīnu, pat lai dotos uz labierīcībām. Tika izdarīts spiediens, lai viņš ātri “parakstītu visus dokumentus”.

(b) Tiesas vērtējums

(i) Vispārīgie principi

34. Tiesa atgādina, ka attiecībā uz “tiesībām uz brīvību” 5.panta 1.punkts nozīmē personas fizisko brīvību. Tādējādi tas neattiecas tikai uz pārvietošanās brīvības ierobežojumiem, ko regulē 4.Protokola 2.pants. Lai noteiktu, vai kādam ir “atņemta brīvība” 5.panta izpratnē, par sākuma punktu tiek uzskatīta viņa faktiskā situācija un vērā tiek ņemts viss kritēriju kopums, proti, konkrētā pasākuma veids, ilgums, ietekme un īstenošanas veids. Atšķirība starp brīvības atņemšanu un ierobežošanu ir tikai pakāpē vai intensitātē, nevis būtībā vai saturā (skat. *De Tommaso pret Itāliju*, [Lielā palāta], iesniegums Nr.43395/09, 80.rindkopa, 2017.gada 23.februāris, ar turpmākām atsaucēm, un *Khlaifia un citi pret Itāliju*, [Lielā palāta], iesniegums Nr.16483/12, 64.rindkopa, 2016.gada 15.decembris).

35. Valsts sniegtais faktiskās situācijas raksturojums vai raksturojuma trūkums nevar izšķiroši ietekmēt Tiesas secinājumus par to, vai ir notikusi brīvības atņemšana (skat. *Creangă pret Rumāniju* [Lielā palāta], iesniegums Nr.29226/03, 92.rindkopa, 2012.gada 23.februāris).

36. Tiesa atgādina tās judikatūru, saskaņā ar kuru 5.panta 1.punkts ir piemērojams arī ļoti īsiem brīvības atņemšanas gadījumiem (tostarp skat. lietu *M.A. pret Kipru*, iesniegums Nr.41872/10, 190.rindkopa., ECT 2013 (izvilkumi)).

(ii) Šo principu piemērošana izskatāmajā lietā

37. Tiesa var pieņemt Valdības apgalvojumu, ka situācija, kurā atradās iesniedzējs šajā lietā, bija pavisam atšķirīga no situācijas, kurā bija pirmais iesniedzējs lietā *Čamans un Timofejeva*. Atšķirībā no Čamana kunga, par kura aizturēšanu netika sagatavots nekāds procesuāls dokuments (skat. iepriekš minēto lietu *Čamans un Timofejeva*, 59. un 128.rindkopa), iesniedzējam šajā lietā tika piemērots “administratīvās aizturēšanas” līdzeklis. Protokolā tika skaidri norādīts, ka viņš ir administratīvi aizturēts, lai sagatavotu protokolu par administratīvo pārkāpumu (skat. 7.rindkopu iepriekš). Šis līdzeklis iesniedzējam tika piemērots salīdzinoši īsu laika posmu, kas nepārsniedza divas stundas.

38. Attiecībā uz šā līdzekļa ietekmi un īstenošanas veidu, puses nav vienprātis, vai aplūkojamajā laikposmā iesniedzējs atradās stingrā policijas darbinieka uzraudzībā. Tomēr nav strīda par to, ka policijas darbinieki ievietoja iesniedzēju policijas automašīnā, neļaujot viņam atstāt to. Nekas neliecina, ka 2015.gada 20.novembrī iesniedzējs faktiski varēja brīvi pieņemt lēmumu neievērot policijas darbinieku norādījumu iekāpt policijas automašīnā vai arī izkāpt no tās jebkurā brīdī, neradot sev nelabvēlīgas sekas. Iesniedzējs fiziski nepretojās policijas darbiniekiem, jo saprata, ka viņam bija jāsniedz paskaidrojumi policijai. Tomēr viņa gatavību ievērot policijas darbinieku norādījumus nevar uzskatīt par zīmi, ka iesniedzējs atradās policijas automašīnā pēc savas gribas.

39. Valdība uzskatīja, ka daži iesniedzēja apgalvojumi par policijas automašīnā viņam uzlikto ierobežojumu būtību tika izteikti novēloti (skat. 42.rindkopu zemāk). Šajā ziņā Tiesa atzīmē, ka tobrīd spēkā esošajā Kodeksa redakcija neparedzēja iespēju pārsūdzēt “administratīvās aizturēšanas”

pasākumus (skat. 28.rindkopu iepriekš). Šādos apstākļos un, ņemot vērā, ka iesniedzējs sūdzējās par viņa ievietošanu policijas automašīnā apelācijas instances tiesā (skat. 23.rindkopu iepriekš), Tiesa noraida Valdības apgalvojumu par to, ka šis konkrētais iesniedzēja sūdzības aspekts tika izvirzīts novēloti.

40. Ņemot vērā iepriekš minēto, Tiesa uzskata, ka ir pietiekami pierādīts, ka, neraugoties uz īso iesniedzēja administratīvās aizturēšanas laiku, attiecīgā līdzekļa ietekme un īstenošanas veids, tostarp piespiedu elementi, liecina par brīvības atņemšanu 5.panta 1.punkta izpratnē (skat., *mutatis mutandis*, *Shimovolos pret Krieviju*, iesniegums Nr.30194/09, 50.rindkopa, 2011.gada 21.jūnijs, un *Emin Huseynov pret Azerbaidžānu*, iesniegums Nr.59135/09, 82.rindkopa, 2015.gada 7.maijs, kur iesniedzēji tika nogādāti policijas iecirkņos bez iespējas atstāt tos apmēram 45 minūšu laikā un trīs stundu un 30 minūšu laikā).

41. Tādēļ Tiesa secina, ka 2015.gada 20.novembrī no plkst.20.46 līdz plkst.22.24, kamēr viņš atradās policijas automašīnā, iesniedzējam tika atņemta brīvība. Tādēļ 5.panta 1.punkts ir piemērojams, un Valdības iebildums tiek noraidīts.

2. Būtiska kaitējuma neesamība

(a) Pušu apsvērumi

42. Valdība apgalvoja, ka sūdzība nav pieņemama, jo iesniedzējs nav cietis būtisku kaitējumu Konvencijas 35.panta 3.punkta b) apakšpunkta izpratnē. Ņemot vērā, ka iespējamie ierobežojumi tika piemēroti notikuma vietā un bija īslaicīgi, to ietekme uz iesniedzēja tiesībām bija minimāla. Iesniedzēja apgalvojumi par to, ka viņu ieģrūduši policijas automašīnā pazemojošā veidā bez iespējas sazināties ar citām personām ārpus automašīnas un par viņa atrašanos policijas darbinieka E.P. stingrā uzraudzībā (skat. 33. rindkopu iepriekš) tika pirmo reizi izteikti Tiesā. Nacionālajā līmenī viņš nebija iesniedzis sūdzības vai izteicis kādus apsvērumus šajā sakarā; pierādījumu, kas apstiprinātu viņa apgalvojumus, nebija. Šie apgalvojumi neietilpst šīs lietas tvērumā.

43. Iesniedzēja apstākļiem, kas saistīti ar viņa aizturēšanu, apraksts ir apkopots iepriekš (skat. 33.rindkopu). Papildus viņš norādīja, ka šī lieta viņam ir principiāli svarīga.

(b) Tiesas vērtējums

44. Ņemot vērā nozīmīgo vietu, ko tiesības uz brīvību ieņem demokrātiskā sabiedrībā, Tiesa līdz šim ir noraidījusi pieņemamības kritērija “būtiska kaitējuma neesamību” piemērošanu attiecībā uz sūdzībām, kas tiek iesniegtas saskaņā ar Konvencijas 5.pantu (skat. *Van Velden pret Nīderlandi*, iesniegums Nr.30666/08, 33.-39.rindkopa, 2011.gada 19.jūlijs; *Sýkora pret Čehiju*, iesniegums Nr.23419/07, 56.rindkopa, 2012.gada 22.novembris; *Bannikov pret Latviju*, iesniegums Nr.19279/03, 58.rindkopa, 2013.gada 11.jūnijs; *Lagunov pret Krieviju* [Komiteja], iesniegums Nr.40025/10, 13.rindkopa, 2016.gada 1.marts; un *Zhulin pret Krieviju* [Komiteja],

iesniegums Nr.22965/06, 15.rindkopa, 2016.gada 18.oktobris). Šīs lietas apstākļos, kas saistīti ar iesniedzēja apgalvojumu, ka viņa administratīvā aizturēšana bijusi prettiesiska un pretēja nacionālo tiesību prasībām (skatīt 46.rindkopu zemāk), Tiesa nesaskata pamatu atkāpties no šī secinājuma. Tiesa uzskata, ka patiesa cilvēktiesību ievērošana pieprasa turpināt izskatīt sūdzību šajā lietā. Tiesa noraida Valdības apgalvojumu, ka šīs lietas tvērumā neietilpst iesniedzēja apgalvojumi par viņa ievietošanu policijas automašīnā un viņam piemēroto ierobežojumu dabu. Tiesa šos aspektus ir izskatījusi iepriekšējās rindkopās, jo tie attiecas uz jautājumu par to, vai iesniedzējam tika atņemta brīvība (skat. 38.-41.rindkopu). Tādējādi Tiesa noraida Valdības iebildumu.

3. Secinājums

45. Tiesa norāda, ka šī sūdzība nav acīmredzami nepamatota Konvencijas 35.panta 3.punkta a) apakšpunkta izpratnē. Tā norāda, ka tā nav nepieņemama arī citu iemeslu dēļ. Tādējādi tā ir jāatzīst par pieņemamu.

B. Lietas būtība

1. Pušu apsvērumi

(a) Iesniedzējs

46. Iesniedzējs apgalvoja, ka viņa aizturēšana bija prettiesiska, jo tā pārkāpa nacionālos tiesību aktus. Atbilstoši Kodeksa 252.panta pirmajai daļai administratīvā aizturēšana nolūkā sagatavot administratīvā pārkāpuma protokolu ir atļauta tikai izņēmuma gadījumos, kas, cita starpā, ietver administratīvā pārkāpuma pārtraukšanu, pārkāpēja personas noteikšanu, ja to nebija iespējams izdarīt notikuma vietā. Tā kā administratīvā pārkāpuma protokoli attiecībā uz viņu tika sagatavoti uz vietas un viņš netika nogādāts uz kādu citu vietu, šī norma tika pārkāpta.

47. Apelācijas instances tiesas atsauce uz Kodeksa 256.pantu bija kļūdaina, jo šī norma noteic kārtību, kādā notiek personas aplūkošana un mantu apskate (skat. 27.rindkopu iepriekš).

(b) Valdība

48. Valdība apgalvoja, ka uz iesniedzēja aizturēšanu apskatāma Konvencijas 5.panta 1.punkta b) vai c) apakšpunkta tvērumā. Iesniedzēja aizturēšana tika pamatota atbilstoši 5.panta 1.punkta b) apakšpunkta otrajai daļai, lai “nodrošinātu jebkuru likumā paredzētu saistību izpildi”. Valdība nenorādīja uz kādu konkrētu saistību, ko iesniedzējs nebija izpildījis. Policijai bija jā sagatavo procesuālie protokoli, un iesniedzēja klātbūtne bija nepieciešama. Iesniedzēja aizturēšana tika pamatota arī atbilstoši 5.panta 1.punkta c) apakšpunktam, balstoties uz “pamatotām aizdomām”, ka viņš ir izdarījis administratīvu pārkāpumu, proti, braukšanu alkohola reibumā. Paskaidroja elementus, kas bija par pamatu “pamatotām aizdomām”.

49. Juridiskais pamats iesniedzēja aizturēšanai bija Kodeksa 252.panta pirmā daļa. Atbilstoši Kodeksa 254.panta pirmajai daļai policijai bija tiesības aizturēt fiziskas personas saistībā ar pārkāpumiem satiksmē. Valdība nošķīra šo lietu no lietas *Djundiks un Čamans un Timofejeva* (abas citētas iepriekš), kurās netika sagatavoti administratīvā pārkāpuma vai administratīvās aizturēšanas protokoli. Valdība nepiekrīta iesniedzēja Kodeksa 252.panta pirmās daļas interpretācijai. Policijas darbinieki izvēlējās labvēlīgāku un mazāk ierobežojošu līdzekli, proti, viņi nenogādāja viņu uz īslaicīgās aizturēšanas izolatoru; viņi sagatavoja attiecīgos protokolus notikuma vietā.

50. Visbeidzot rajona tiesa un apgabaltiesa izskatīja un novērtēja visus lietas materiālos esošos pierādījumus, tostarp aizturēšanas protokolu, un konstatēja, ka iesniedzēja aizturēšana bija tiesiska (tā atsaucās uz apgabaltiesas secinājumu, kas iepriekš sīkāk apkopots 25.rindkopā).

2. Tiesas vērtējums

(a) Vispārīgie principi

51. Jebkura veida brīvības atņemšanai ir ne tikai jāatbilst vienam no 5.panta 1.punkta no a) līdz f) apakšpunktā paredzētajiem izņēmumiem, bet arī jābūt “likumīgai”. Ja ir strīds par aizturēšanas “likumību”, tostarp, vai ir ievērota “likumā noteiktā kārtība”, Konvencija galvenokārt atsaucas uz nacionālajām tiesībām, paredzot pienākumu ievērot nacionālās materiālās un procesuālās tiesību normas (skat. *Ilnseher pret Vāciju* [Lielā palāta], iesniegums Nr. 10211/12 un 27505/14, 135.rindkopa, 2018.gada 4.decembris 2018; *S., V. un A. pret Dāniju* [Lielā palāta], iesniegums Nr.35553/12 un 2 citi, 74.rindkopa, 2018.gada 22.oktobris).

52. Nosakot, ka jebkurai brīvības atņemšanai jānotiek “saskaņā ar likumā noteikto kārtību”, 5.panta 1.punkts galvenokārt prasa, lai arestam vai aizturēšanai būtu tiesiskais pamats nacionālajās tiesībās. Tomēr šie vārdi neattiecas tikai uz nacionālo tiesību normām. Tie attiecas arī uz tiesību akta kvalitāti, prasot, lai tas atbilstu tiesiskuma principam – konceptam, kas ir visu Konvencijas pantu neatņemama sastāvdaļa. Attiecībā uz šo pēdējo aspektu Tiesa uzsver, ka brīvības atņemšanas gadījumā ir īpaši svarīgi, lai tiktu ievērots vispārējais tiesiskās noteiktības princips. Līdz ar to ir būtiski, lai nacionālajos tiesību aktos būtu skaidri definēti brīvības atņemšanas noteikumi un lai paši tiesību akti tiktu piemēroti paredzamā veidā, izpildot Konvencijā noteikto “likumības” standartu, kas nosaka prasību visiem tiesību aktiem būt pietiekami precīziem, lai persona, ja nepieciešams, saņemot atbilstošu palīdzību, varētu konkrētajos apstākļos saprātīgi paredzēt attiecīgās darbības sekas (skat. *Khlaifia un citi*, citēta iepriekš, 91.-92, rindkopa, un *Del Río Prada pret Spāniju* [Lielā palāta], iesniegums Nr.42750/09, 125.rindkopa, ECT 2013, ar turpmākām atsaucēm).

(b) Šo principu piemērošana izskatāmajā lietā

53. Ņemot vērā iesniedzēja izteiktos apgalvojumus (skat. 46.rindkopu iepriekš), Tiesa sāks savu izvērtējumu, noskaidrojot, vai nacionālajā tiesību sistēmā bija tiesiskais pamats iesniedzēja aizturēšanai. Lai to izdarītu, Tiesai

ir jāpārbauda, vai iesniedzēja aizturēšana policijas automašīnā bija saskaņā ar kādu no Kodeksa 252.panta pirmajā daļā paredzētajiem juridiskajiem pamatiem, pamatojoties uz kuriem policija administratīvi aizturēja iesniedzēju. Nav apgalvots, ka kāds no minētajiem pamatiem — nepieciešamība pārtraukt notiekošu administratīvo pārkāpumu, noskaidrot pārkāpēja identitāti vai izpildīt citu lēmumu (skat. 26.rindkopu iepriekš) — varēja tikt izmantots, lai pamatotu iesniedzēja aizturēšanu, un arī Tiesa lietas materiālos nevar atrast norādes, lai izdarītu citu secinājumu. Iesniedzēja aizturēšanas protokolā skaidri norādīts, ka viņu aiztur, “lai sastādītu administratīvā pārkāpuma protokolu”, kas arī ir Kodeksa 252.panta pirmajā daļā noteiktais tiesiskais pamats aizturēšanai (skat. 7. un 26.rindkopu iepriekš). Uz šo juridisko pamatu atsaucās arī Valdība, lai pamatotu iesniedzēja aizturēšanu (skat. 49.rindkopu iepriekš).

54. Tiesa konstatē, ka no Kodeksa 252.panta pirmās daļas teksta skaidri neizriet, ka frāze “lai sastādītu protokolu par administratīvo pārkāpumu, ja to nevar izdarīt uz vietas” (skat. 26.rindkopu iepriekš) atļauj personas “administratīvo aizturēšanu” policijas automašīnā notikuma vietā, nevis policijas iecirknī vai jebkurā citā līdzīgā vietā. Nacionālās tiesvedības laikā iesniedzējs izvirzīja argumentu, ka viņš tika aizturēts, pārkāpjot nacionālos tiesību aktus, jo viņu nekur nenogādāja (skat. 23.rindkopu iepriekš). Tomēr apgabaltiesa šo argumentu neizvērtēja, bet atsaucās uz Kodeksa 256.pantu (skat. 25.rindkopu iepriekš), kas paredz “personas aplūkošanu” un “mantu apskati” (skat. 27.rindkopu iepriekš). Tomēr lietas materiālos nav informācijas, ka “personas aplūkošana” vai “mantu apskate” uz vietas bija pamats, saskaņā ar kuru policija administratīvi aizturēja iesniedzēju. Turklāt administratīvās aizturēšanas protokolā netika izdarītas nekādas piezīmes par šādu aplūkošanu vai apskati, un netika sagatavots atsevišķs protokols atbilstoši Kodeksa 256.panta ceturtās daļas prasībām (skat. 27.rindkopu iepriekš). Katrā ziņā nacionālās tiesas nav sniegušas nekādus papildu iemeslus attiecībā uz to, kā atsaucē uz “personas aplūkošanu” un “mantu apskati” attiecas uz Kodeksa 252.panta pirmo daļu, pamatojoties uz kuru policija veica administratīvo aizturēšanu.

55. Kaut arī Valdība atsaucās arī uz Kodeksa 254.panta pirmo daļu, kurā uzskaitītas iestādes un amatpersonas, kas pilnvarotas veikt administratīvo aizturēšanu (skat. 26.rindkopu iepriekš), Tiesa norāda, ka šāda atsaucē nav atrodama nedz policijas sagatavotajā administratīvās aizturēšanas protokolā, nedz nacionālo tiesu nolēmumos. Tādējādi Tiesa noraida Valdības apgalvojumu, ka iesniedzēja aizturēšana tika pamatota ar Kodeksa 254.panta pirmo daļu.

56. Kā minēts iepriekš, ir svarīgi, lai brīvības atņemšanas noteikumi būtu skaidri definēti un lai paši tiesību akti būtu precīzi un tiktu piemēroti paredzamā veidā (skat. 52.rindkopu iepriekš). Kodeksa 252.panta pirmās daļas teksts skaidri atļauj aizturēšanu, lai sagatavotu administratīvā pārkāpuma protokolu, “ja to nevar izdarīt uz vietas”. Ņemot vērā, ka nacionālās tiesas nav sniegušas paskaidrojumus par to, kā šis pamats administratīvajai aizturēšanai bija piemērojams iesniedzēja gadījumā, Tiesa konstatē, ka iesniedzējs šīs lietas apstākļos nevarēja paredzēt, ka viņš tiks

aizturēts pārkāpuma vietā. Turklāt dažādas tiesību normas, uz kurām atsaucas nacionālās iestādes un Valdība, lai pamatotu iesniedzēja administratīvo aizturēšanu, nav pietiekami skaidras attiecībā uz faktiski piemērojamo juridisko pamatu. Tādējādi Tiesa uzskata, ka Kodeksa 252.panta pirmās daļas piemērošana nebija pietiekami paredzama šajā lietā, un līdz ar to tā neatbilst Konvencijā noteiktajam “likuma kvalitātes” kritērijam.

57. Iepriekš minētie apsvērumi ir pietiekami, lai Tiesa secinātu, ka iesniedzēja aizturēšana 2015.gada 20.novembrī no plkst.20.46 līdz 22.24 policijas automašīnā netika veikta “saskaņā ar likumā noteikto kārtību” Konvencijas 5.panta 1.punkta izpratnē. Prasība, ka jebkurai brīvības atņemšanai ir jābūt “likumīgai”, ir kopīga visiem Konvencijas 5.panta 1. punkta a)–f) apakšpunktā paredzētajiem izņēmumiem (skat. 51.rindkopu iepriekš). Ņemot vērā iepriekš minētos secinājumus, Tiesa neuzskata par nepieciešamu turpmāk analizēt, vai iesniedzēja aizturēšana atbilda 5.panta 1.punkta b) vai c) apakšpunktā noteiktajām īpašajām prasībām.

58. Attiecīgi, noticis Konvencijas 5.panta 1.punkta pārkāpums.

II. IESPĒJAMS KONVENCIJAS 6.PANTA 1.PUNKTA UN 3.PUNKTA D) APAKŠPUNKTA PĀRKĀPUMS

59. Iesniedzējs sūdzējās par viņa tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpumu, jo viņš administratīvā pārkāpuma procesā nevarēja atkārtoti izvaicāt policijas darbiniekus E.P. un N.S. Viņš atsaucās uz Konvencijas 6.panta 1.punktu un 3.punkta d) apakšpunktu, kas, ciktāl attiecināms uz izskatāmo lietu, ir izteikts šādi:

“1.Ikvienam ir tiesības, nosakot [...] jebkuras viņam izvirzītās apsūdzības pamatotību krimināllietā, uz taisnīgu [...] lietas izskatīšanu [...] tiesā.

[..]

3.Ikvienam, kas tiek apsūdzēts kriminālnoziedzumā, ir sekojošas minimālās tiesības:

[..]

d) nopratināt vai būt nopratinājušam apsūdzības lieciniekus un pieprasīt aizstāvības liecinieku klātbūtni un nopratināšanu tajos pašos apstākļos kā apsūdzības lieciniekus;

[..]”

60. Valdība apstrīdēja šo argumentu.

A. Pieņemamība izskatīšanai

61. Tiesa norāda, ka šī sūdzība nav acīmredzami nepamatota Konvencijas 35.panta 3.punkta a) apakšpunkta izpratnē. Tā norāda, ka tā nav nepieņemama arī citu iemeslu dēļ. Tādējādi tā ir jāatzīst par pieņemamu.

B. Lietas būtība*1. Pušu apgalvojumi***(a) Iesniedzējs**

62. Iesniedzējs apgalvoja, ka viņam netika nodrošināta taisnīga tiesa, pārkāpjot Konvencijas 6.panta 1.punktu un 3.punkta d) apakšpunktu. Viņš norādīja, ka viņam apgabaltiesā nebija iespējas izvaicāt policijas darbiniekus E.P. un N.S. par apstākļiem, kurus viņš atklājis pēc tam, kad viņi sniedza liecības rajona tiesā. Viņaprāt, vienīgos un izšķirošos pierādījumus pret viņu bija sniegusi J.Č.

63. Attiecībā uz tiesvedību rajona tiesā, viņš nevarēja izvaicāt visus lieciniekus vienā tiesas sēdē, lai konstatētu neatbilstības viņu liecībās. Viņš pauda nožēlu par Valsts policijas pielietoto taktiku sūtīt savus lieciniekus uzklausišanai tiesas sēdēs vienu pēc otra. Rajona tiesa nebija piemērojusi nekādas sankcijas lieciniekiem par neierašanos. Atbildot uz Valdības argumentu, ka pēdējā tiesas sēdē viņš nav iesniedzis papildu lūgumus vai iebildumus, iesniedzējs norādīja, ka viņš sevi aizstāvēja pats personīgi. Viņam netika sniegta informācija par savām tiesībām un netika dots laiks, lai pārdomātu jebkādas papildu lūgumus. Tāpat rēķins par viņa automašīnu, kas tika nogādāta uz policijas autostāvvietu, palielinājās par 11,38 eiro (EUR) dienā, un viņš vairs nevarēja atļauties piedalīties jebkādā turpmākā tiesvedībā.

64. Attiecībā uz tiesvedību apgabaltiesā, iesniedzējs pauda neapmierinātību ar to, ka lietu izskatīja rakstveida procesā un ka viņš nevarēja izvaicāt policijas darbiniekus. Apelācijas instances tiesa nebija izskatījusi viņa argumentus par pierādījumu nepieņemamību. Viņš bija pārliecināts, ka S.H. un policijas darbinieki bija pazīstami un ka S.H. gribēja atriebties viņam.

(b) Valdība

65. Atbilstoši Valdības teiktajam, rajona tiesa un apgabaltiesa konstatēja iesniedzēja administratīvo atbildību, pamatojoties uz administratīvā pārkāpuma protokolu, protokolu par alkohola koncentrācijas izelpā testa rezultātiem, administratīvās aizturēšanas protokolu, policijas darbinieku N.S. un E.P. iekšējiem ziņojumiem, J.Č. un S.H. rakstveida paskaidrojumiem un iesniedzēja paskaidrojumiem.

66. Attiecībā uz tiesvedību rajona tiesā, procesuālās garantijas tika pienācīgi nodrošinātas. Visus lieciniekus izsauca un nopratināja. Gadījumos, kad liecinieki neieradās, tiesas sēdes tika atliktas. Iesniedzējs pats izsauca lieciniekus un uzdeva viņiem jautājumus. Turklāt pēdējā tiesas sēdē iesniedzējs nebija iesniedzis nekādas papildu lūgumus vai iebildumus (skat. 20. rindkopu iepriekš), kas norāda uz to, ka viņš nevēlējās atkārtoti izvaicāt vai izsaukt vēl kādus lieciniekus.

67. Attiecībā uz tiesvedību apgabaltiesā Valdība norādīja, ka iesniedzējs neiebilda pret lietas izskatīšanu rakstveida procesā. Mutvārdu process apgabaltiesā nebija nepieciešams, jo rajona tiesa bija pienācīgi noskaidrojusi visus lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus. Iesniedzējs neiesniedza nekādas

jaunos argumentus vai pierādījumus. Iesniedzējs nebija prasījis mutvārdu procesu un policijas darbinieku izsaukšanu. Katrā ziņā policijas darbinieku papildus pierādījumi nebija saistīti ar apsūdzībām, kas tika izvirzītas pret iesniedzēju; šādi pierādījumi netika iekļauti lietas materiālos un netika izmantoti, lai noteiktu viņa administratīvo atbildību.

2. Tiesas vērtējums

(a) Vispārīgie principi

68. Sākumā Tiesa atzīmē, ka policijas darbinieki nebija “neieradušies” liecinieki (pretstatā ar lietu *Al-Khawaja un Tahery pret Apvienoto Karalisti* [Lielā palāta], iesniegumi Nrs.26766/05 un 22228/06, ECT 2011, un *Schatschaschwili pret Vāciju* [Lielā palāta], iesniegums Nr.9154/10, ECT 2015). Jautājums, kas Tiesai ir jārisina, nav par to, vai ir izpildīti visi lietā *Al-Khawaja un Tahery* noteiktie kritēriji, bet drīzāk par to, vai tiesvedība kopumā bija taisnīga (līdzīgu pieeju skat. lietā *Campion pret Īriju* (lēmums) [Komiteja], iesniegums Nr.29276/17, 30.rindkopa, 2017.gada 10.oktobris).

69. Šajā ziņā Tiesa ir konsekventi uzsvērusi, ka jautājumi, kas skar pierādījumu pieļaujamību, visupirms ir nacionālo tiesību kompetencē, un atbilstoši vispārīgajiem principiem tas ir nacionālo tiesu pienākums izvērtēt tām iesniegtos pierādījumus. Tiesas uzdevums ir noskaidrot, vai process kopumā, ieskaitot veidu, kā iegūti pierādījumi, ir bijis taisnīgs (skat. cita starpā *Van Mechelen un citi pret Nīderlandi*, 1997.gada 23.aprīlis, 50.rindkopa, Pārskati par spriedumiem un lēmumiem 1997-III; *Gäfgen pret Vāciju* [Lielā palāta], iesniegums Nr.22978/05, 162.rindkopa, ECT 2010; un *Al-Khawaja un Tahery*, citēta iepriekš, 118.rindkopa).

(b) Šo principu piemērošana izskatāmajā lietā

70. Kā minēts iepriekš, policijas darbinieki nebija “neieradušies” liecinieki, jo viņi sniedza savus paskaidrojumus pirmās instances tiesā, un iesniedzējs varēja viņus tieši izvaicāt atklātā tiesā (skat. 18.- 19.rindkopu iepriekš). Iesniedzējs saskata problēmu faktā, ka viņi netika atkārtoti izvaicāti par apstākļiem, kas saistīti ar liecinieku apmeklējumu to mājās nākamajā dienā pēc satiksmes negadījuma (skat.20.rindkopu iepriekš).

71. Tiesa norāda, ka bija iespēja izklāstīt savu notikumu versiju un apšaubīt policijas darbinieku sniegto liecību ticamību pirmās instances un apelācijas tiesās iesniedzējam (skat. 21. un 23.rindkopu iepriekš).

72. No nacionālo tiesu nolēmumiem izriet, ka tās izskatīja iesniedzēja apgalvojumu, ka liecinieku paskaidrojumi netika noformēti notikuma vietā. Pārbaudot šajā sakarā policijas darbinieku liecību ticamību, tās izvērtēja tādus līdzsvarošanas faktorus kā to vērtība, nozīmīgums tiesvedībā un to uzticamība (skat. 22. un 25.rindkopu iepriekš). Tādēļ Tiesa noraida iesniedzēja apgalvojumu, ka nacionālās tiesas nav izskatījušas jautājumu par pierādījumu pieļaujamību. Turklāt nacionālās tiesas nolēmumus pamatoja ar citiem pierādījumiem, kas arī apstiprināja policijas darbinieku liecības, piemēram, uz protokoliem, ko sagatavoja satiksmes negadījuma dienā (skat.

22. un 25.rindkopu iepriekš). Ir svarīgi atzīmēt, ka J.Č., satiksmes negadījuma aculieciniece, arī personīgi sniedza liecību rajona tiesā. Iesniedzējam bija iespēja izvaicāt viņu par satiksmes negadījumu un par nākamās dienas notikumiem (skat. 22.rindkopu iepriekš).

73. Turklāt rajona tiesa pieņēma iesniedzēja lūgumus izsaukt lieciniekus (skat. 17. un 19.rindkopu iepriekš). Attiecībā uz iesniedzēja argumentu, ka viņš saskārās ar šķēršļiem sakarā, jo pats īstenoja savu aizstāvību, Tiesa atzīmē, ka šis apstāklis neliedza viņam iesniegt lūgumus izsaukt lieciniekus citās tiesas sēdēs. Tādējādi viņam bija reāla iespēja izvaicāt tos lieciniekus, kuru izvaicāšanu viņš uzskatīja par nepieciešamu, lai īstenotu aizstāvību. Viņam tika dota arī atkārtota iespēja iesniegt lūgumus rajona tiesai, ko viņš neizmantoja (sīkāk skat. 20.rindkopu iepriekš).

74. Savā apelācijas sūdzībā iesniedzējs atkārtoti apstrīdēja J.Č., S.H. un policijas darbinieku sniegto liecību ticamību, bet viņš nepieprasīja rīkot tiesas sēdi vai uzklaut kādus lieciniekus (sīkāk skat. 23.rindkopu iepriekš). Kodeksa 289.²¹ panta 2.punktā ir noteikts, ka administratīvā pārkāpuma tiesvedībā apelācijas instances tiesā ierasti notiek rakstveidā (skat. 26.rindkopu iepriekš), un iesniedzējam tika paziņots par lēmumu izskatīt viņa lietu šādā procesā (skat. 24.rindkopu iepriekš). Bija pamatoti sagaidīt, ka iesniedzējs lūgtu apelācijas tiesā lietu izskatīt mutvārdu procesā un lūgtu uzaicināt lieciniekus, ja viņš tam būtu piešķīris nozīmi.

75. Tādējādi, ņemot vērā tiesvedību kopumā, Tiesa ir pārliecinājusies, ka administratīvā pārkāpuma tiesvedībā, kas tika uzsākta pret iesniedzēju, nodrošināja taisnīgu procesu.

76. Līdz ar to Konvencijas 6.panta 1.punkts un 3.punkta d) apakšpunkts nav pārkāpts.

III. KONVENCIJAS 41.PANTA PIEMĒROŠANA

77. Konvencijas 41.pantā ir noteikts:

“Ja Tiesa konstatē, ka ir noticis Konvencijas vai tās protokolu pārkāpums, un ja attiecīgās Augstās Līgumslēdzējas Puses iekšējās tiesību normas paredz tikai daļēju šī pārkāpuma seku novēršanu, Tiesa, ja nepieciešams, cietušajai pusei piešķir taisnīgu atlīdzību”.

A. Kaitējums

78. Iesniedzējs lūdza piešķirt zaudējumu atlīdzinājumu 1815,63 EUR apmērā, tai skaitā 850 EUR (soda nauda, kas iekasēta administratīvā pārkāpuma tiesvedībā), 949,98 EUR (rēķins par evakuētā transportlīdzekļa atrašanos policijas autostāvvietā) un 15,65 EUR (izmaksas par alkohola koncentrācijas izelpā testa veikšanu). Tāpat viņš lūdza piešķirt kompensāciju 18 000 EUR par nemateriālo kaitējumu.

79. Valdība uzskatīja, ka nav cēloņsakarības starp iespējamo pārkāpumu un pieprasīto zaudējumu atlīdzinājumu. Iesniedzēja pieprasīto kompensāciju par nemateriālo kaitējumu Valdība uzskata par nepamatotu.

80. Tiesa atgādina, ka tā ir konstatējusi tikai Konvencijas 5.panta 1.punkta pārkāpumu. Tiesa nesaskata cēloņsakarību starp konstatēto pārkāpumu un apgalvotajiem zaudējumiem; tādēļ tā noraida šo prasību.

81. Attiecībā uz kompensāciju par nemateriālo kaitējumu Tiesa uzskata, ka pārkāpuma konstatēšana pati par sevi ir pietiekama taisnīgā atlīdzība par nemateriālo kaitējumu, ko cietis iesniedzējs.

B. Tiesāšanās izdevumi

82. Iesniedzējs neiesniedza prasību par izmaksām un izdevumiem, kas radušies nacionālajās tiesās un Tiesā. Tādējādi Tiesa šajā sakarā viņam nepiešķirs nekādu summu.

ŠO IEMESLU DĒĻ TIESA VIENBALSĪGI

1. *Atzīt* iesniegumu par pieņemamu;
2. *Nolemj*, ka ir noticis Konvencijas 5.panta 1.punkta pārkāpums;
3. *Nolemj*, ka nav noticis Konvencijas 6.panta 1.punkta un 3.punkta d) apakšpunkta pārkāpums;
4. *Nolemj*, ka pārkāpuma konstatēšana pati par sevi ir pietiekama taisnīgā atlīdzība par nemateriālo kaitējumu, kas tika nodarīts iesniedzējam;
5. *Noraida* iesniedzēja lūgumu par taisnīgu atlīdzību.

Sagatavots angļu valodā un atbilstoši Tiesas reglamenta 77.punkta 2. un 3. apakšpunktam rakstveidā paziņots 2020.gada 20.februārī.

Milan Blaško
sekretāra vietnieks

Síofra O’Leary
priekšsēdētāja